

9 songs

2004, de Michael Winterbottom

Sinopsi

Lisa és una estudiant nordamericana que s'està una temporada a Londres. Coneix Matt, un geòleg anglès, en un concert. Durant uns quants mesos mantenen una relació. Passen molt de temps al pis de Matt, fent l'amor, i van sovint a sentir grups de moda. Entre concert i concert, la seva relació va evolucionant. Les lletres de les cançons reflecteixen els estats d'ànim de la parella, que es pren la situació de maneres diferents. Finalment, Lisa marxa i Matt recorda la seva història des de l'Antàrtida, a on ha anat en viatge de recerca.

Fitxa tècnica

Direcció i guió
..... Michael Winterbottom
País Gran Bretanya i EUA
Producció Andrew Eaton
Fotografia Marcel Zyskind
Muntatge Mat Whitecross
i Michael Winterbottom
Durada 71 min

Fitxa artística

Kieran O'Brien Matt
Margo Stillely Lisa

El director

Michael Winterbottom va néixer a Blackburn, Lancashire (Regne Unit) el 1961. La seva trajectòria com a director es caracteritza per la diversitat d'estils entre els seus films. Ha treballat a Anglaterra i als Estats Units. Ha fet cinema i televisió. Ha recorregut tant a actors coneguts com desconeguts, professionals i amateurs. Ha fet un documental sobre Ingmar Bergman i un altre sobre la presó de Guantánamo (**Camino a Guantánamo**, 2006). La primera pel·lícula que es va veure a l'estat espanyol, **Go now** (1995), segueix de prop el realisme social de Ken Loach, amb una història sobre un malalt terminal que interpreta el protagonista de **Riff-Raff**, Robert Carlyle. A **Jude** (1996), va adaptar amb excès de classicisme una novel·la de Thomas Hardy. **Welcome to Sarajevo** (1997), amb Woody Harrelson i Marisa Tomei, és un drama hollywoodià sobre la vida dels reporters de guerra. **Wonderland** (1999) repren la línia del drama social britànic, però amb un estil menys cru, que recorda la sofisticació d'un Atom Egoyan. **24 Hour Party People** recrea l'esbojarrat món de la música dels 70. A **Código 46** (2002) s'atreveix amb la ciència ficció, tot recreant un Shangai futurista amb un repartiment internacional que inclou Tim Robbins i Om Puri. La seva darrera pel·lícula estrenada a casa nostra,

Tristram Shandy: a Cock and Bull Story (2005), és una comèdia sobre la impossibilitat d'adaptar al cinema l'obra de Laurence Sterne, que té com a clars referents **Barry Lyndon** (Stanley Kubrick, 1975) i **La mujer del teniente francés** (Karel Reisz, 1981). **9 Songs** és, probablement, la més agosarada i polèmica de les seves obres.

Crítica

Es pot dir que existeix una convenció tàcita sobre què es pot i què no es pot mostrar al cinema. S'accepta la violència amb determinades condicions: que no sembli massa real, que no inciti a la violència. De la mateixa manera, el sexe és tractat sempre amb un vel que, en primer lloc, l'oculta, i en segon lloc el disfressa de fantasia etèria, immaterial. Ens hem habituat, sense qüestionar-les, a les escenes de sexe sense sexe: llençols que cobreixen estratègicament l'anatomia, contrallums, fora de camps, metonímies innocents (dues mans que s'estrenyen amb tendresa...), alguna metàfora agosarada i, sobretot, el-lipsis.

9 Songs parteix d'un pregunta molt simple: si el sexe és part de la vida, perquè no mostrar-lo? El director britànic Michael Winterbottom no ha estat el primer ni l'últim a voler respondre-hi. La seva proposta, no obstant, ens ha semblat una bona manera de convidar a la reflexió sobre les

possibilitats, limitacions i riscos de fer cinema amb sexe explícit –fora, òbviament, del porno–.

Es considera que una pel·lícula és pornogràfica o eròtica quan la seva finalitat és provocar excitació sexual al respectable. A part d'això, es pot dir que hi ha un conjunt d'"estilemes", de tècniques i convencions, que són pròpies del gènere. Al porno, l'acte sexual no té context -si de cas, pretext-. Els personatges són cossos la funció dels quals és contenir, o sostenir, uns òrgans sexuals que es mostren en profusió de plans detall, com un manual d'anatomia. El cinema eròtic prescindeix d'aquest recurs i ofereix una visió més contextualitzada de la sexualitat, tant en un sentit físic com narratiu. Fa trenta anys Nagisha Oshima va fer **Ai No Corrida** (El imperio de los sentidos, 1976), un film de difícil lectura que s'acostuma a classificar com a eròtic sense anar més enllà. Precisament aquesta pel·lícula, juntament amb la novel·la Plataforma de Michel Houellebecq, va ser un dels referents confesos de Winterbottom a l'hora de rodar **9 Songs**. En el cas d'Oshima, l'argument partia d'una història real i volia il·lustrar una "folia d'amor" extrema, que va acabar en la mort per asfíxia de l'home i la detenció de la dona quan voltava pels carrers amb el penis del seu amant a la mà. Per descomptat, el sol fet de portar aquesta història i no una altra al cinema no es devia només a una voluntat de reflexionar sobre la relació entre eros i thànatos, sinó també al propòsit de transgredir els límits establerts. De la mateixa manera, quan Winterbottom va decidir continuar amb el projecte malgrat la negativa de Houellebecq a cedir els drets de Plataforma, no era per explicar una història sinó per plantejar una tesi. Es pot dir que, en el seu cas –potser més que en el d'Oshima–, la tesi es menja la pel·lícula.

9 Songs es va rodar sense guió, al

llarg de cinc mesos d'improvisació amb els actors, amb sexe no simulat i un equip format únicament per la parella protagonista, el director, el càmera i el tècnic de so. Les escenes de música es van gravar en concerts reals, barrejant-se entre el públic amb tres càmeres digitals. Es partia d'un grapat d'idees per definir: mostrar l'evolució d'una parella a través de les seves relacions íntimes, utilitzar cançons de grups britànics actuals per estructurar el relat, fer una pel·lícula a l'Antàrtida. Això últim, al muntatge, va quedar reduït a uns pocs plànols.

El risc de treballar amb aquest plantejament és elevat. Així com a **Romance** (Catherine Breillat, 1999) o a **Intimacy** (Patrice Chéreau, 2001) el contingut sexual va lligat a una trama més o menys sòlida i apareix com un element més en una posada en escena de caire naturalista, a **9 Songs** es pot discutir si aconsegueix construir una base narrativa suficient. Lisa i Matt pateixen una evolució que es representa mitjançant els seus canvis d'actitud envers l'altre, els problemes de comunicació i la dinàmica dels seus jocs sexuals, però pràcticament no existeixen com a personatges i la història és tan minimalista que amb prou feines si es pot explicar. El recurs dels plans detall dels òrgans sexuals, així mateix, contribueix a plantejar el dubte sobre si la pel·lícula està responnent a la pregunta de perquè no mostrar el sexe, o a una altra de molt diferent: si es pot fer porno amb bon gust i elegància.

És obvi, però, que l'objectiu de Winterbottom no era excitar la libido, pel que no es pot dir que aquesta sigui una pel·lícula eròtica ni pornogràfica. A part, altres punts l'allunyen del gènere, com la il·luminació –natural–, l'escenografia o el físic dels actors. Algun crític ha assenyalat, també que a **9 Songs** la sexualitat de la dona té una centralitat que

difícilment es troba al porno, i de fet tampoc tan sovint al cinema en general. L'experiment és fallit pel que fa a la part narrativa, però té un vessant destacable des de la perspectiva feminista. Ni Matt ni l'espectador acaben de treure l'entrellat de què li passa a Lisa pel cap, però es fa palès que la seva posició dins la parella no és ni passiva ni complaent i que té les seves pròpies idees sobre el que vol.

Magda Costa
Cineclub Sabadell

Es demana puntualitat. Es demana als espectadors que desconnectin els telèfons mòbils i qualsevol altre aparell acústic abans de començar la projecció. Gràcies.

Organitza

 Cineclub Sabadell

C/ d'en Font, 1, 08201 Sabadell,
www.cineclubsabadell.org

Amb el suport de

Ajuntament de Sabadell

Hi col·labora

 Alliance Française